

la memòria

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

El fantasmagòric túnel de Toses

Durant els anys del franquisme circulava un acudit: un súbdit espanyol es queixava al *Caudillo* de no haver vist enlloc ni rastre de les obres públiques que oficialment s'estaven realitzant a diversos punts de l'Estat, i rebia aquesta resposta del general: «Viaje usted menos y lea más los periódicos».

Si haguéssim seguit aquell consell, estariem convençuts que el túnel de Toses, destinat a evitar els 50 km de revolts de carretera de la collada del mateix nom, està construït i posat en servei des de fa més de trenta anys. Però no cal viatjar gaire per comprovar que en el lloc en qüestió no s'ha mogut ni un pam de terreny.

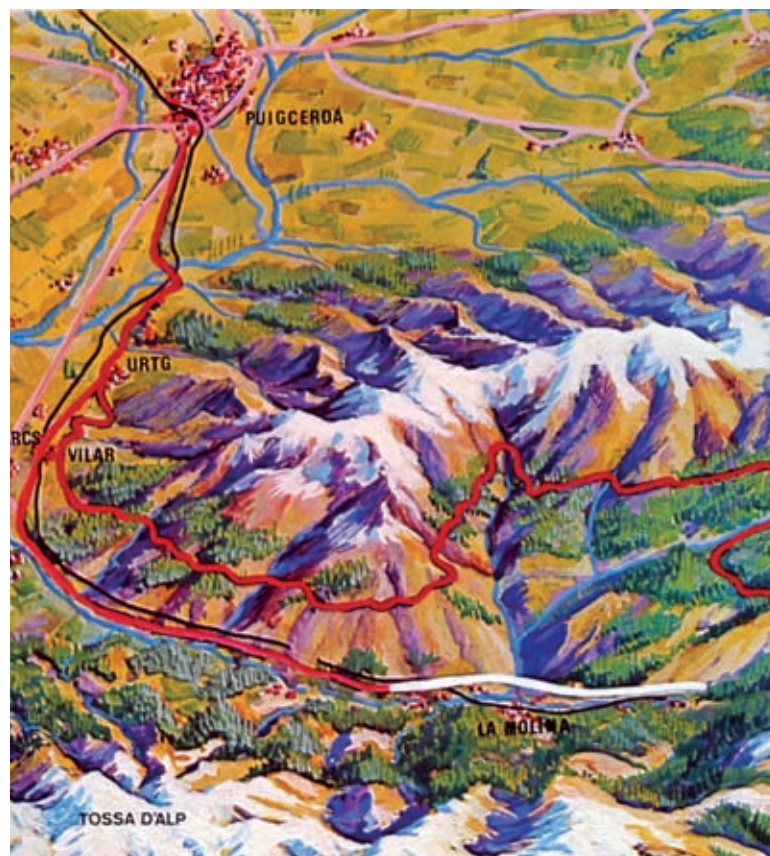
Aquesta és una història grotesca i patètica d'incompetències, d'inoperàncies, d'expectatives infundades i de pistes falses que han propiciat, al llarg de quaranta anys, l'aparició reiterada d'informacions errònies en tots els mitjans de comunicació. El contrast brutal entre el túnel inexistent i l'allau de titulars de diaris que ens brinden les hemeroteques ens estalvia de fer més comentaris. Bé prou que n'han fet una i altra vegada, amb indignació pròpia i vergonya aliena, tots els frustrats usuaris d'aquesta infraestructura que no ha anat mai més enllà del paper. Del paper mullat.

Les dades tècniques

- Longitud total: 3.050 metres
- Pendent del 3 per cent
- Dos carrils interiors de 3,25 m amb una tercera via ascendent
- Voravies interiors de 0,75 m
- Serveis moderns de ventilació i enllumenat
- Accessos al túnel: variant a l'entrada de Planoles i enllaç a la carretera Alp – la Molina.
- Longitud total entre enllaços i túnel: 15, 675 km
- Estalvi en quilòmetres en el recorregut Planoles-Urg: 18 km
- Concessió del túnel per 35 anys a partir del 21 de febrer de 1975
- Termini de construcció de l'obra: 23 mesos
- Peatge: 80 pessetes per turisme i 100 per camions i autocars

(Dels periòdics, febrer de 1976)

>> Panoràmica de la collada i del túnel, segons un fullet promocional de 1975.

Les xifres i els comptes

Com que el sistema de pagament està tan estès a les autopistes espanyoles, potser sí que hauria estat una mica ingenu esperar que l'Estat es fes càrrec d'aquesta obra, valorada en 2.000 milions de pessetes. Però s'hauria de reflexionar una mica per veure si la concessió de l'obra no ha estat un pèl massa generosa. És l'empresa Proydegese la que ha elaborat el projecte i la que ha guanyat els drets d'explotació per 35 anys, que no és pas poc. Fem una mica de comptes: l'any 1980 es preveu un pas diari de 6.000 vehicles. 6.000 a seixanta pessetes = 360.000 pessetes diàries. Per 365 dies = 130 milions de pessetes anuals. O sia que, si l'obra és de 2.000 milions, al cap de 15 anys s'hauran cobert les despeses i tot això sense comptar la puja de tarifes, ni que s'espera que l'any 1990 en comptes de 6.000 cotxes n'hi passin 11.000. Sembla, doncs, que Proydegese, després dels 15 anys inicials, tindrà 20 anys més de vaques grasses i que [...] es podrà embutxacar una quantitat de més de 100 milions anuals. No són molts milions i molts anys?

Xavier Bonfill
(Presència, 14/2/1976)

Després de **quaranta anys de notícies falses**, aquesta infraestructura no ha avançat mai més enllà dels papers

Triomfalisme i mentida dels titulars de premsa

1969 → Es constitueix la societat Proydegesa, participada per la Diputació, 55 ajuntaments i diverses entitats financeres, per tal de gestionar la construcció del túnel.

1971 → **14 de febrer**: D'un moment a l'altre es publicarà en el BOE el projecte del túnel de Toses. Les obres podrien començar el juny de 1974. → **20 de juny**: No hi ha hagut impugnacions al projecte del túnel de Toses. La promotora Proydegesa estudia diverses ofertes de finançament.

1973 → **30 de gener**: La Diputació promou la reactivació de Proydegesa per agilitar la construcció del túnel de Toses. → **13 de febrer**: La societat Proydegesa comença una segona etapa d'actuació que promet ser decisiva per a la construcció del túnel de Toses. → **12 de març**: Es nomena un nou consell d'administració de Proydegesa amb el propòsit d'activar la construcció del túnel de Toses. → **25 de març**: El túnel de Toses no trobarà més que facilitats en el Ministeri d'Obres Públiques, segons manifestacions del titular del Departament. → **31 de desembre**: Els tràmits del túnel de Toses són esperançadors i hi haurà notícies concretes durant l'any 1974.

1974 → **8 d'abril**: El projecte del túnel de Toses es troba pendent del dictamen del Consell d'Estat. → **18 de novembre**: Superats els tràmits en els ministe-

ris d'Obres Públiques i d'Hisenda, s'espera que aculli el projecte la Banca Internacional.

1975 → **30 de gener**: S'atorga a Proydegesa la concessió per construir i explotar el túnel de Toses en règim de peatge. → **4 de març**: Cinc empreses especialitzades s'interessen per redactar el projecte del túnel de Toses, que ha d'estar enllestit abans d'un any.

1976 → **3 de gener**: Abans de mig any començaran les obres del túnel de Toses, que podrà estar acabat i obert a mitjan 1979.

1977 → **13 de juny**: El túnel de Toses podrà obrir-se al trànsit l'any 1980.

1978 → **2 de maig**: El ministeri d'Obres Públiques aprova definitivament el projecte de la variant de la C-152, inclòs el túnel de Toses.

1998 → **5 de novembre**: El Parlament de Catalunya insta el ministeri de Foment perquè redacti l'estudi d'un nou traçat de l'eix pirinenc, inclòs el túnel de Toses.

2004 → **25 de juny**: Els canvis polítics en els governs de Catalunya i de l'Estat poden desencallar definitivament el projecte del túnel de Toses.

2010 → **27 de gener**: El projecte del túnel de Toses està aturat perquè afecta una zona protegida.